

Dr. Hirc — **H. pl. Hranilović, Zemljepis Hrvatske.** Založnika razpošiljata 16 str. obsežni »Pristup« (nekak ogled) knjige, ki bo obsegala 60 tiskanih pol z več kakor 200 slikami. Iz vsega je razvidno, da bo knjiga prav zanimiva in stala na vrhuncu znanosti. »Pristup« sam nam še ne daje pravice ocenjevati njene vsebine, ali oprema (slike) je prav lepa, in mi bi le želeli, da bi tudi »Slov. Matica« svojo »Slovensko zemljo« vsaj v taki obliki izdajala. Slov. razumništvu pa in zlasti našim knjižnicam, ne izvzemši učiteljskih, priporočamo »Zemljepis Hrvatske«.

S. Rutar.

C. de Franceschi, I castelli della val D'Arza. V uvodu je narisana ob kratkem vsa zgodovina istrska, potem pa slede zgodovinski podatki o Lupoglavi, Boljuni in Vranji, Kožljaku, Pasu in Belaju, Cepiću in Kršanu. V dodatku je nekaj dosedaj še ne izdanih dokumentov in rodovniki važnejših istrskih gradnikov, n. pr. Herberštajnov. Knjiga je mirno pisana brez strastnih napadov na Slovence, kakršne smo navajeni čitati pri drugih istrskih zgodopiscih. Pisatelju se je začelo celo svitati, da stari »Ronz« je sedanji Roč, čeravno nima pojma o slovenskem rinizmu. Na str. 117. imenuje našega Trubarja »Peter«.

S. Rutar.



Prva slovenska umetniška razstava v Ljubljani. Meseca septembra in oktobra t. l. bodeta zapisana v zgodovini slovenske upodablajoče umetnosti kot mejnika žalostne minolosti in vesele bodočnosti. V teh dveh mesecih bode namreč odprta v veliki dvorani »Mestnega doma« prva slovenska umetniška razstava. 15. sept. stopijo naši slikarji, kiparji, podobarji, risarji in arhitekti prvič združeni pred domačo javnost. Kakor uboga, bojazljiva pastorka se je skrivala doslej naša umetnost. Le redkokdaj je bila razstavljena po trgovskih izložbah kaka sličica ali kaka soha, kjer pa spričo slabe, neprimerne razsvetljave ter neumestne sosesčine navadno ni prišla do umetniške veljave. Večina naših upodablajočih umetnikov je ostala občinstvu neznana. Niti imen ne pozna slovenska javnost. Razumljivo je torej, da slovenski slikarji in kiparji niso uživali tistega ugleda, katerega zaslužijo, in prav zategadelj so imeli tuji — dostikrat prav ničevi — umetniki med Slovenci več dela in več zaslužka nego skromni, skriti domačini. S prvo slovensko umetniško razstavo pa se napravi konec dosedanjim nezdravim, krivičnim razmeram. 15. sept. t. l. nastopijo naši umetniki prvič združeni v krasno enoto kot stan pred svoj narod ter v slogi in edinosti dokažejo, da v svojih skriviščih niso spali, nego da so se vzlic skrajno neugodnim prilikam povzpeli do tolike umetniške višine, da morejo tekmovati s srečnejšimi tujci. Poslej bo torej narodna dolžnost vseh naših slojev in stanov, da dajo naročil in zaslužka domačim umetnikom in ne več tujcem, ki nam niso tuji le po rodu in jeziku, nego tudi po duhu, po sujetih svojih del. Izginiti morajo poslej iz naših cerkvâ navadno prav rokodelske slike in neokretne tvorničarske sohe nemških in drugih »umetnikov« teš se umakniti umetniškemu delom domačih kiparjev. Izginiti morajo tiste šablonske podobe tujcev ter napraviti prostor umetniškim slikam naših in drugih slovanskih slikarjev. V